

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. Contemplatio Dei in caligine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

gato influit, eumque suo splendore elevat, ut praedicta omnia altiori modo per revelationem cognoscatur in formis tamen & imaginibus spirituibus, quae visio intellectualis à Theologis nancipatur, ut infra capite 5. edocebimus.

Nec defini in sublimi hac theoria diversi perfectionis gradus: inventur enim quauor, per quos hujus contemplationis nobilitas discernitur ac penfatur, & laius lib. 6. de Contemplatione cap. 2. traetavimus. Primus est, Quando infundi DEUS lumen supernaturale intelligibile, nullas species de novo immittendo, neque divinitus praexistentes ordinando: & hoc est contemplari divina per inspirationem internam, sive per lumen infusum ad modum actus: Secundus actus tunc continet, Quando præter lumen sive inspirationem internam, imaginib[us] species praexistentes tantum de novo divinitus ordinantur. Tertius, Cum lumini & interiore inspiratione novarum specierum sive similitudinum imaginabilium accedit insperatio. Quartus & ultimus, Quando non solum lumen istud internum, sed etiam species intelligib[us], (quæ imaginib[us] nobiliores sunt) de novo infundantur.

Hæc autem pura contemplatio dicitur, quia in ea mens ad divinam contemplationem non tam per similitudines à rebus sensibilius mendicatas, quam à DEO ipso immisæ seu infusæ, instar Angelicæ nature sublevare solet: contingit autem sine ulla, aut latenter imperceptibiliphantasmatum adumbratione, quod quidem dupliciter fieri potest. Primo, Si DEUS immittat pro illo tempore species intelligib[us] infusas, quas decere aliquando infundi, communis est Patrum lètentia, ut lib. 1. de Contemplatione cap. 2. & 3. declaravimus. Secundò hujusmodi pura contemplatio potest contingere, si DEUS tantum supernaturale lumen infundat, quo species intelligib[us] in memoria praexistentes ita illustrentur & disponantur, ut nusquam puramque veritatem sine phantasmatum admixione repræsentent.

Hæc vero pura ac nuda veritatis divinæ sine phantasma vel velamine intuitio, est altissima doni intellectus operatio, in qua (ut scribit S. Thomas in 3. dist. 36. q. 2. art. 2. q. 2. & 2. 2. q. 8. art. 8.) per viam remotionis incedens, DEUM in hac vita perfectiori modo cognoscit, quam si per affirmationem auctoritionem invenatur. Hæc igitur inspiratione intelligentia defusa illustrata, super se elevatur ad DEUM conspicendum in omni perfectione, sanctitate & gloria infinitum atque immensum, & proinde omni profus mente humana & Angelica ac beatæ incomprehensibilem, infinitè transcendentem & superantem omnem mentis creatæ capacitationem, & ita unitur & intenta est DEO, tamquam proflus ignoro quantum ad id quod est: & hoc ratione cognoscit, quod univera qua DEO adscribuntur à nobis, convenienter ei per modum infinitè eminentiōē & perfectiōē quam nos capere & intelligere in hac vita valeamus. Et hoc D. Dionysius multis in locis vocat Ingressi divinam caliginem, id est, superdulcissimam in se, sed nobis ignotam & incomprehensibilem DEI claritatem, plenitudinem, regiōnemq[ue], lucis & veritatis ac sapientiae ejus proflus immensum, & fieri in ignorantia DEI, & per invisibiliterem & incomprehensibilitatem ipsum videre atque cognoscere, hoc est, intelligere, omnino ipsum invisibilem & incomprehensibile esse, Veluti si quis (ut exemplo Dionysii Carthaginiani

de Laud. vita solit. cap. 36. utar) stans in littore totius Oceani, hoc est ei Oceanum ipsum videre, noscere se non posse illud totum visu attingere, metiri, scire; & veluti si quis in ipsam Solis lucem in ipso Sole sorrealiter existentem suum defigat obtutum, hoc est, ei lucem illam conspicere, cernere se non posse eam in sua virtute & puritate oculis reverberari possicari. Sic igitur contemplantur Dominum DEVM nostrum, si interiori mens oculum figurans in ipsum, cum omni humilitate, reverentia & amore, absque audaci & curioso scrutinio, & inveniatur quod ipsi est esse purum, simplicissimum, & incircumscripsum, bonitas infinita, veritas increata, unitas summa, superbeatissima vita, sapientia proflua immensa, virtus omnipotens, superliberrima quoque voluntas, pulchritudo separata & interminata, dulcedo illimitata, sicutque de ceteris perfectionibus ejus. In horum contemplatione inflammatur cor nostrum, & divini amoris ardore tot aliter succendatur, sicutque DEO profundius unitur, ac addit[us] tamquam ignoto pariter & obscuro, ferventissime infigatur. Hæc Catholica-

CAP V T III.

Contemplatio DEI in caligine.

PORRO hæc pura contemplatio à Mysticis simplex vetitatis intuitus, sive silentium spirituale nuncupatur, quia in ea phantasmata silent. Ea etiam contingere solet, cum ad DEUM in caligine intuendum, In electus dono elevatur est enim proprium hujus doni (ut plenus alibi scriptus) DEUM per viam remotionis seu negationis contemplari, quæ quidem contemplatio in divinam caliginem terminatur, in qua DEUM intuemur ac contemplamur, quali in tenebris & obscurissima caligine. Dicitur autem, teste Dionysio Epist. 5 ad Doron. h.) divina caligo, quia est inaccessibile lumen, in quo habitare DEVS dicitur; inaccessibile quidem existens proper excedentem claritatem, & inaccessibile proper excessum super substantialis lumen effusum. Hæc Dionysius. Quare hæc contemplatio nihil aliud esse videtur, quam defixio mensis in immensam & inaccessibilem DEI lucem, intelligentia oculum reverberantem, & tua immensitate leipsam abconditam. De hac caligine si numeretur mentio sit in sacra Scriptura David Psal. 17. Caligo sub peccatis ejus. & 96. Posuit tenebras latitudinem suam. & Psal. 22. Nubes & caligo in circuitu ejus. Quare Salomon inquit 3. Reg. 8. Dominus dixit ut habitat in nube, & eu ali legunt: Dominus politius est, ut habaret in caligine.

In hac præterea caligine tunc g[ener]adus, ut cap. 4. iudicem lib. de Contemplatione adnotavimus. In primo, mens, pacatis passionibus, phantasmatibus quasi consolatis, tranquillè ac pure DEUM in tenebra, hoc est, sub quadam generali incomprehensibilitati ratione, conuertitur. In secundo vero sentitur caligo illa, sive inaccessible DEI lumen, quo non tantum mens illuminatur, perfectius quam in primo, sed etiam quasi solaribus radiis vicinior ac eidem perculsa fervet ardenter. In primo, amoris vulnere fauciatur; in secundo ligatur, & præ amoris magnitudine ita languet, ut nihil possit ei satisfacere præter unionem cum dilectio, quam concupiscit ardenter; ad ipsum enim anhelat, in ipsum lūpirat, ex ipso inardescit, ac in ipso solo desiderat requieceret, sapientie am-

Thom. à Iesu. Opus. Tom. II.

ris impetus rapitur, incipiente incomprehensibiliis DEI divitias invieri, multaque ei per divinam revelationem manifestantur, sed nec eis contenta manet, iterum enim majori imperio & fervore ad unionem cum dilecto, omnia illa transcendentia, ardenter amhat.

Et quamvis in utroque contemplationis genere ista tenebratum caligo percipiatur, est tamen magnum dilectum inter harum tenebratum genera: nam sicut lumen maius à minori in claritate differt, ita tenebrae majores à minoribus distinguuntur. Et sicut (scilicet Salomone Prov. 4.) iustorum semita, quasi lux splendens procedit, & crescit usque ad perfectam diem. Ita quoque contemplatiworum tenebre & caligo usque ad perfectam noctem & caliginem mirabiliter crescunt & intenduntur. Et hoc fortan volunt significare David cum dixit Psal. 138. *Sicut tenebra ejus, ita & lumen ejus, id est, sicut in lumine sunt perfectiones gradus, ita & in tenebris divinis iure debent constitui similes etiam gradus.*

Modum autem DEUM contemplandi in hac caligine, & quæ ibi animæ ad DEUM anhelantie eveniant, Henricus Harphius lib. 3. *Myst. Theol. par. 3. cap. 23.* latius prosequitur, cuius mentem ad breviorem methodum, ejus tamen verbis utentes, reducimas. Postquam, inquit, anima in imaginibus & similitudinibus tam corporeis quam intellectuibus DEUM est contemplata, & cum hujusmodi contemplationis modis minime possit esse contenta, cum plenam DEI cognitionem animæ non conferant, ideo relictis illis, anima dilecta totis se præcordiis sublevat, ac desiderio accedit ad videndum dilectum in sua gloriosa & nuda essentia, devoris suspiris clamitans & dicens: Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis: Joan. 14. & i: e: um Psal. 79. *Ostende faciem tuam, & salvierimus considerans, quod intuitiva cognitio, qua DEUM in hac vita contemplatur, in imaginibus & similitudinibus versatur, quibus DEUM veluti per indumenta quedam, & non ex facie cognoscimus. Hinc protinus oculum suum intellectualem ab omnibus imaginibus etiam intelligibilibus, quales sunt imagines Divinitatis, unitatis, trinitatis, bonitatis, &c. denudare festinat, judicans ipsa luce clarissimam, quod hæc omnia, quantumcumque præcelsa videantur, DEUM tamen propriè non representant, sed tanum sibi mensura humanae comprehensibilitatis & intelligentie. Quapropter per nudam cognitionem suam non cessat intrare in illam divinam caliginem, ubi nimis in quadam perfecta Dei ignorantia constituitur, & velut inter duas mensas quasi pra fame mortuaria ponitur. Nam ad mensam inferiori, ubi DEUS in imaginibus umbraticè cognoscitur, & diligitur, inclinare se tenet: ad superiori vero mensam, ubi DEUS in nuda sua gloriosa essentia conspicitur, accedere non permititur. Sic igitur manet sedens in nuda caligine, & immediatè cotidiana gloriose Divinitatis praesentia suâ ibi constituta habitationem, eò quod illic sine medio lumen illud gloriosum in ipsa caligine resulgeret non cessat, licet mentis nostræ tenebrae lumen ipsum comprehendere non valeant.*

Interim tamen dum in hac vita peregrinatur, suam habitationem in ipsa caligine sub mensa superiore coram immiediatâ praesentia dilecti, veluti sub umbra illius quem desiderat, quadam anhelosa longanimitate constituit, & instar catelli misericordie mensa Domini expectantius. Nec ibi otiosa

invenitur: siquidem sollicita semper est quomodo DEO magis ac magis placeat, divinum beneficium ob oculos semper habens, & in operibus virtutis, exercitiis vigorosis, & affectibus amorosis super omnes occupationes & multipliciter se exercens, & hanc habitationem continuè visitans, per excessum quemdam simplicem omnium cogitationum, similiudinum & imaginum, in modo & super omnem DEI nominationem; & sic post omnem occupationem, secundum se totam in caliginosam, sicut in propriam habitationem reveritur: tunc etiam, quia illuc otiosam quandam habitationem habet, scilicet amorosam quandam anhelationem ad videndum nudam & gloriosam faciem dilecti sui, ad sedendum in quam cum certis electis ad mensam illam supremam, ubi tandem dilectus ejus erit cibus & potus ipius. Hac Harphius. Ubi præclaræ tedium, desiderium & spem, & exercitia alia, quæ in hac amorosa anhelatione in hac caligine celebrata inveniuntur, prosequitur, de quibus infra cap. 7. plenius disloremus.

C A P V T IV.

De modis etia contemplatione.

Hæc summi boni in caligine contemplatio non immitteri à Mysticis Doctoribus modis nescia nuncupatur: nam tunc virtus intellectiva, ut bene docet Harphius lib. 3. *Myst. Theol. 4. part. cap. 29.* in modum modi nescium elevatur, ita ut intuitus ejus sine modo fiat, nec sic, nec hic, nec ubi firmetur, sed omnia quodammodo sine modo complectitur, eò quod ejus intuitus ei superexaltatus & superdilatatus est, ita quod nescit ubi respiciat, veluti vagabundus & errans nec intuitum revocare potest, quia torus est ab eo diffusus sine modo, sine fine, ac sine reverione; quia quod capere desiderat, adipisci ad votum non valeat. In hoc statu intellectus semper habet propensionem & inclinationem, ut videat quid sit DEUS in se, & qualis sit: quoniam ad hoc à DEO ducitur, allatur & invitatur, ac eam ob causam, ut supra dixi, non cessat continuè suspiris ad portas divinae misericordie pulsare; sed tamen intellectus illic excubare cogit, quia oculus ejus ab immensi claritate reverberatur & caligat. Exultat tamen interim cum sponsa dicens: *Sed umbra tua id est Christi) quem desideraveram, sed, & fradice, us dulcis guttari meo.*

Porò illud advertendum est, ad hanc contemplationis speciem etiam alias, quæ variis nominibus à Mysticis vocari solent, reduci. Prima, quæ *spiritualis animæ somnus* dicitur, quæ nihil aliud est, quam quædam in DEO felicissima obdormitio, in qua spiritus à se difflo, nesciens ubi aut quomodo: hoc tanum sciens, quod sponsa Cantico, s: dicit: *Animæ meæ liquefacta est, ut dilectus locutus est, & eodem cap. Ego dormio, & cor meum vigilat.* quia eodem tempore anima ab omnibus rebus abstracta, & à se ipsa, id est à sensibus, quodammodo alienata, solius dilecti intuitioni & castissimo amori dulciter inharet. Et quamvis sapientia contingat in hoc gradu animam à sensibus ad divina omnino rapi, in hoc tamen suavi dormitione omnino non sit extra se: nam licet operationes exterritorum sentium ac imaginationis quodammodo debilitentur, non tamen penitus consopietur